

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 39/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av inkomstskattelagen och av vissa andra skattelagar samt till ändringar i lagstiftningen som föranleds av justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 september 2006 en proposition med förslag till lagar om ändring av inkomstskattelagen och av vissa andra skattelagar samt till ändringar i lagstiftningen som föranleds av justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna (RP 144/2006 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet ska lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Merja Taipalus och finanssekreterare Fransiska Pukander, finansministeriet
- regeringsråd Arto Sulonen, inrikesministeriet
- direktör Martti Kallio, Finlands Kommunförbund.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från

- kyrkostyrelsen
- Finlands ortodoxa kyrkostyrelse.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i inkomstskattelagen, lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet, lagen om överlåtelseskatt, lagen om skatteredovisning och i ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna.

I samband med de skattelättnader som genomförs 2007 föreslås förvärvsinkomstavdraget i statsbeskattningen enligt inkomstskattelagen bli höjt. Förvärvsinkomstavdraget i kommunalbeskattningen enligt samma lag föreslås bli sänkt

för att kompensera kommunerna för det skatteintäktsbortfall som orsakas av skattelättnaden och höjningen av avdraget för resekostnader. Det maximala beloppet avdragbara resekostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen höjs från 4 700 till 7 000 euro.

Bestämmelserna om hushållsavdrag ändras så att hushållsavdrag kan beviljas också om ett hushåll har fått energiunderstöd för samma ombyggnad av uppvärmningssystemet. Vidare ska bestämmelserna om hushållsavdraget ändras så

att avdraget inte kan erhållas för arbete som den skattskyldige själv eller en person som bor i samma hushåll som den skattskyldige utför.

Bestämmelserna i inkomstskattelagen om skattebehandlingen av ersättningar som betalas med stöd av naturvårdslagen ska revideras i motsvarighet till ändringarna i naturvårdslagen. Vidare utvidgas begreppet idrottsinkomst så att det också gäller idrottsinkomst från utlandet.

I ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna föreslås en bestämmelse om att kommunernas statsandelar ska minskas genom sänkning av statsandelsprocenterna med sammanlagt 185 miljoner euro från och med 2008 i samband med den justering av kostnadsfördelningen mellan stat och kommuner som då genomförs. Kommunerna kompenseras för denna sänkning av statsandelarna redan från och med 2007 genom att förvärvsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen sänks så att kommunernas skatteintäkter växer med motsvarande summa. Konsekvenser-

na för de skattskyldiga beaktas i skattegrunderna för statsbeskattningen.

Lagen om skatteredovisning ändras så att församlingarnas utdelning av samfundsskatten sänks från 1,94 till 1,75 procent och statens utdelning analogt höjs från 76,03 till 76,22 procent. I inkomstskattelagen och lagen om skatteredovisning föreslås motsvarande ändringar i utdelningen av samfundsskatten.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2007. Ändringarna tillämpas första gången vid beskattningen för 2007. Den ändring som gäller samordningen av hushållsavdraget och energistödets tillämpas dock första gången vid beskattningen för 2006. Bestämmelsen i 12 § i lagen om skatteredovisning tillämpas första gången vid redovisningen av samfundsskatten för skatteåret 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i statsandelarna för 2005 har periodiserats över fyra år enligt ramarna för statsekonomin 2005—2008 (lagarna 1289—1292/2004). I den aktuella propositionen föreslås att det sista statsandelsbeloppet, dvs. den summa på 185 miljoner euro som ska betalas till kommunerna 2008, betalas till kommunerna genom beskattningssystemet redan 2007. Det görs genom att förvärvsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen minskas och kommunernas skatteinkomster ökas i samma mån. Därför föreslås ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna (1068/2005) bli ändrad så att det belopp som betalas 2007 genom beskattningen beaktas i form av sänkt statsandelsprocent vid den nya typen av justering av kostnadsfördelningen mellan stat och kommuner som införs 2008.

Förvaltningsutskottet välkomnar propositionen. Det har i samband med budgetpropositionen för 2006 påpekat att det med hänsyn till kommunernas ekonomiska situation är angeläget med en påskyndad tidsplan för justeringen av kostnadsfördelningen i sin helhet under pågående valperiod (FvUU 20/2005 rd — RP 119/2005 rd). Propositionen tidigarelägger det sista beloppet till kommunerna till 2007. Det varierar från kommun till kommun hur mycket och i vilken proportion förvärvsinkomstavrdraget vid kommunalbeskattningen, kommunernas skatteinkomster och statsandelarna inverkar på kommunernas skatteinkomster. Utbetalningen av det justerade beloppet över beskattningen avviker därmed i någon mån från modellen med utbetalning genom ökade statsandelar. Men den föreslagna tidigareläggningen av betalningen är motiverad, anser utskottet. Det understryker emellertid att kommunerna inte bör påföras nya upp-

gifter utan att finansieringsprinciperna samtidigt fullföljs.

I anknytning till skattelättnaderna 2007 föreslår regeringen att förvärvsinkomstavdraget vid statsbeskattningen ska höjas, vilket genom underskottsgottgörelsen minskar de kommunala skattetagarnas skatteinkomster med ca 17 miljoner euro. Det höjda resekostnadsavdraget betyder ett skatteinkomstbortfall på totalt 7 miljoner euro för kommunerna. Kommunerna kompenseras för detta skatteinkomstbortfall på totalt 24 miljoner euro genom att förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen minskas. Förslaget är motiverat och svarar mot det som utlovats i regeringsprogrammet.

Regeringen har beaktat konsekvenserna av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen för de skattskyldiga genom att lätta på statsbeskattningen på ett sådant sätt att det inte ska påverka de skattskyldiga i nämnvärd grad.

Det minskade förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen i anknytning till justeringen av kostnadsfördelningen kommer att öka församlingarnas skatteintäkter med omkring 11 miljoner euro. Enligt propositionen har meningen bara varit att betala ut till kommunerna deras andel av den justerade kostnadsfördelningen och därför kompenseras de ökade kyrkoskatteintäk-

terna genom att utdelningen av församlingarnas samfundsskatt sänks från 1,94 till 1,75 procent och statens utdelning höjs från 76,03 till 76,22 procent. Samfundsskatten för de evangelisk-lutherska församlingarna är 99,92 procent av församlingarnas samfundsskatt och de ortodoxa församlingarnas 0,08 procent.

Utskottet påpekar att församlingarnas andel av samfundsskatten avses täcka bl.a. kostnaderna för begravningsverksamheten för hela befolkningen, en skyldighet som påförts församlingarna genom begravningslagen (457/2003). Den används också för uppgifter som har med folkbokföring, underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, diakoniarbete och andra viktiga sociala serviceuppgifter att göra (FvUU 10/2005 rd — MINU 3/2003 rd). Utskottet understryker att staten för sitt vidkommande bör se till att förändringarna i samfundsskattesystemet inte urholkar kyrkans möjligheter att sköta sina samhällliga uppgifter.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför

att finansutskottet ska beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 10 oktober 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Janina Andersson /gröna
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Heli Paasio /sd
Mauri Salo /cent
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Det är viktigt att församlingarnas samfundsskatteandel förblir vid 1,94 procent oberoende av att kyrkoskatteintäkterna beräknas öka med omkring 11 miljoner euro till följd av de sänkta skatteavdragsnivåerna, anser vi.

Församlingarnas samfundsskatteandel ska täcka bl.a. kostnaderna för begravningsverksamheten. Enligt begravningslagen bör den evangelisk-lutherska kyrkan hålla allmänna begravningsplatser för hela befolkningen. År 2005 var de totala kostnaderna för begravningsverksamheten 83,2 miljoner euro. Den extra förpliktelsen enligt begravningslagen att församlingarna bör hålla konfessionslösa gravområden träder i kraft fullt ut 2007 och höjer kostnaderna för begravningsverksamheten.

I sitt utlåtande till förvaltningsutskottet påminner Kyrkostyrelsen att församlingarnas andel av samfundsskatten ändå inte är avsedd enbart för kostnaderna för begravningsväsendet utan också för församlingarnas samhälleliga uppgifter, trots att det inte finns likadana legislativa grunder för det. De totala kostnaderna enbart för begravningsverksamheten och kyrkobokföringen uppgick 2005 till 102,4 miljoner euro och då vara intäkterna av samfundsskatteandelen något mindre än 102 miljoner euro.

Om församlingarnas utdelning av samfundsskatten skärs på det vis som regeringen föreslår betyder det ett bortfall på 11 miljoner euro i 2005 års nivå för församlingarna. Samfundsskatteandelen skulle i så fall inte ens täcka kostnaderna för begravningsverksamheten eller alls räcka till för församlingarnas övriga sociala serviceuppgifter.

Under 2002—2005 har församlingarnas kyrkoskatter sjunkit med omkring 47 miljoner euro till följd av olika slags skatteavdrag. Församlingarna har kompenserats för 12 miljoner euro. Deras totala skatteinkomster har på fyra år minskat med 35 miljoner euro.

Församlingarnas samfundsskatteandel bör inte sänkas från nuvarande 1,94 till 1,75 procent.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

*att församlingarnas samfundsskatteandel bibehålls på nuvarande nivå. Vårt förslag är att utdelningen till skatteta-
gare enligt 12 § i lagen om skatteredo-
visning ska lyda som följer: "Samfunds-
skatten fördelas så att statens utdelning
är 76,03 procent, kommunernas utdel-
ning 22,03 procent och församlingar-
nas utdelning 1,94 procent. De evange-
lisk-lutherska församlingarnas sam-
fundsskatt är 99,92 procent och de orto-
doxa församlingarnas samfundsskatt
0,08 procent av församlingarnas sam-
fundsskatt.*

*Till de samfundsskatter som tillfaller
kommunerna och församlingarna läggs
skatterna från de samfund som avses i
21 och 22 § i inkomstskattelagen så att
kommunernas andel är 91,9065 pro-
cent och församlingarnas andel 8,0935
procent."*

Helsingfors den 10 oktober 2006

Kari Kärkkäinen /kd
Ahti Vielma /saml
Esko Kurvinen /saml

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

I det femte lagförslaget i regeringens proposition RP 144/2006 rd föreslås följande tillägg till ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna: "Vid justeringen av kostnadsfördelningen vid ingången av 2008 beaktas sammanlagt 185 miljoner euro i nedsättning av statsandelsprocenterna, för vilket kommunerna kompenseras vid beskattningen från och med 2007".

En majoritet i förvaltningsutskottet omfattade regeringens syn att om den sista delen (185 miljoner euro) av det s.k. tvångslånet, dvs. av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som enligt gällande lag ska betalas 2008, betalas ut redan 2007 ska motsvarande belopp beaktas som ett avdrag i den kommande statsandelsreformen. Det görs genom att förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen minskas så att kommunernas skatteinkomster ökar i motsvarande mån.

Vi anser att utskottet inte alls skulle ha fått koppla ihop de här totalt separata frågorna.

För tio år sedan antogs en lag som föreskrev om förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen och den har reviderats i flera omgångar. Men den föreskriver om en process som är helt separat från den normala kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten. Kommunerna måste kompenseras fullt ut också för det inkomstskattebortfall på över 800 miljoner euro som lagen orsakar kommunerna, på samma sätt som återbetalningen av det s.k. tvångslånet. Återbetalningen enligt den lagen bör inte alls tas in i den kommande statsandelslagen.

Förvaltningsutskottet borde i sitt utlåtande ha föreslagit att det föreslagna tillägget stryks.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att det femte lagförslaget förkastas.

Helsingfors den 10 oktober 2006

Veijo Puhjo /vänst
Esko Kurvinen /saml
Ahti Vielma /saml

Kari Kärkkäinen /kd
Janina Andersson /gröna